

Hiše, ki so vse lesene, so zgrajene v eno nadstropje. V pritličju je skoraj povsod trgovina. Premeteni domačini znajo vabiti in mamiti tujce. V izložbenih oknih so razstavili najfinejše domače izdelke iz lesa in kovine. Ponujajo jelenovo rogovje, kožuhovino, vezenine, popolno žensko narodno nošo za otroke in odrasle. Seveda ne manjka pokrajinskih slik, fotografij, razglednic in podobnih stvari. Za pregrajo stoji prijazno se smehljajoča prodajalka, visoke rasti, somernega života. Črno krilo in svilnati, svetlordeči, zelenoobšiti modrček sta bolj mestnega kot kmetskega kroja. S čipkami obrobljeni predpasnik, snežnobeli rokavi, s pisanimi koralami prešiti pas, kako ji vse to pristoji! Beli lasje se ji vsipljejo po ramenih. To je narodna noša Norvežank ob hardangerskem fjordu.

Na cesti čakajo vozniki in se ponujajo izletnikom. Vsiljivi pa niso; če zamahneš z roko ali odkimaš z glavo, te puste pri miru.

Poleg ceste stoji dokaj velika cerkev. Dasi protestantske molitvenice ob delavnikih niso odprte, so vendar njena vrata odprta nastežaj. Vaščani vabijo tujce, da tudi kaj prispevajo za njih svetišče. Če pozabiš, vreči kaj drobiža na pripravljeni krožnik, ti cerkvenec, ki stoji ob vratih, zarožlja s pušico, češ, plačaj vstopnino. O luteranskih cerkvah se popolnoma strinjam z besedami, ki jih je zapisal učeni konvertit Ruvill: „Katoličana obide, če stopi v protestantsko cerkev, neko mučno čuvstvo. Vse je golo, pusto, brez zmisla in pomena, da, mrtvo. Živega središča ni. Je kakor cerkev, a ni, ker tega, kar je poglobitno (evharistije namreč), nima. Oltar je prazen. Zato napravlja vse okrasje nekak mrliški vtis.“ (Čas 1910, str. 101.) Glavna stvar v teh cerkvah je prižnica. Po klopeh je vse polno biblij in pesmaric. V Odde imajo v cerkvi dve veliki železni peči, ki sta pozimi neobhodno potrebni, in pa električno razsvetljavo. Poleg cerkve je majhno pokopališče, ki je pa silno zanemarjeno; grobovi so večinoma brez spominkov, obrasli z visoko travo.

Neka posebnost vasi Odde je velika tovarna za kalcijev karbid, nenavadna prikazen v sicer tako romantičnem kraju. Iz visokih dimnikov se dviga črni dim, stroji ropočejo, vmes pa se čuje vpitje paznikov. Vse to moti idilični mir, ki vlada v fjordu in v sosedni dolinici. Priznati pa moramo, da pri tovarni domačini mnogo zaslužijo, in govore, da se vaščanom dobro godi. Ob cesti je na obeh straneh zraslo nebroj preprostih delavskih hišic.

Konec vasi dohitim starega Manninga. Zave-roval se je v njive in travnike. „Glejte no, kako borni so ti ljudje!“ mi pravi. „Njivica, da bi jo z rjuho pokril. Krompir je ravnokar pričel cvesti; ječmenček je še tako pritlikav in zelen, da bržčas ne doraste

in ne dozori. Seno je še nekaj vredno. Kdo bi si mislil, da zraste tod tako visoka trava!“ Pašnike so pred par dnevi pokosili; mrvo suše in spravljajo v kope. „Ste videli sadno drevje? V juliju šele cvete; kdaj neki obrodi? In pa kako majhna so drevesa! Češenj in hrušk imajo dovolj, jablan nisem mnogo zasledil.“ S prstom mi je pokazal na gozdno drevje: „Same breze, nizko grmovje in brinje. Od česa neki žive ti Norvežani, ko nimajo niti polja, niti pravih gozdov?“ Pričel je slavospev Novi Zelandiji...

Počasi korakava dalje. Srečavajo naju otroci, ki nama prijazno voščijo: „God morgen!“ Tudi odrasli pozdravljajo, znamenje, da se Norvežan tujca veseli. Cesta se prične dvigati v klanec. Sredi klanca sede va na klopico kraj ceste in zreva na Odde. Lep razgled! Visoke gore nas obdajajo kroginkrog, v dolino pa šumi in drvi poleg naju potok, da se čuje daleč na-

NORVEŠKA DEKLETA

okrog. Celi Sörfjord se razprostira pred nami. Zlato sonce obseva vso okolico.

Vrneva se v vas. Starina je imel dobre oči. „Ste videli rdeče omarice poleg hiš? Napisali so nanje: ‚Brand-Alarm‘. Če nastane v hiši ogenj, telefonirajo županu in ognjegascem. Požar v takile vasi mora biti nekaj strašnega, ko so vse hiše lesene.“ Ogledavala sva napise; kdor zna nemški, razume marsikaj. Tu čitava: fiskehandel (trgovina z ribami), ondi: skomager (čevljar), skraedder (krojač), hattemager (klobučar). Ko sem bil že dalj časa v deželi, sem vzel v roke norveški časopis, in glejte, razumel sem vsaj zmisel dnevnih novic. Le razgovarjati se z Norvežanom ni mogoče, nikakor ga ne umemo.

Stopim v neki „paperhandel“ (trgovina s papirjem), da si kupim razglednic in poštnih znamk. Četudi ne znam norveški, dobil sem vsega, kar sem potreboval. Račun mi je prodajalka sicer pravila kolikor moč glasno in razločno: „Fem kroner, firti öre,“ (pet kron, štirideset örov) vendar je nisem razumel,